

**РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ
В УМОВАХ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ**

УДК 37.014.6:159.9:005.336.2

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.307834>

Олена Косигіна, кандидат психологічних наук, доцент,
завідувач кафедри педагогіки й андрагогіки
комунального закладу “Житомирський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти” Житомирської обласної ради

**РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ
В УМОВАХ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ**

У статті проаналізовано особливості оцінювання рівня розвитку психологічної компетентності вчителів такими процедурами системи забезпечення якості освіти, як сертифікація педагогічних працівників та інституційний аудит закладів освіти.

На основі отриманої в процесі реалізації зазначених процедур інформації щодо здатності педагогів надавати психологічну підтримку учням можна визначити наявні в цьому питанні проблеми. Це може стати основою для визначення напрямів розвитку психологічної компетентності вчителів, зокрема щодо тематики занять за програмою підвищення кваліфікації, питань для стажування, самоосвіти тощо.

Ключові слова: розвиток; психологічна компетентність; система; забезпечення якості освіти; оцінювання; інституційний аудит; сертифікація.

Таб. 2. Лім. 11.

Olena Kosyhina, Ph. D. (Psychology), Associate Professor,
Head of the Pedagogics and Andragogy Department,
Communal Institution “Zhytomyr Regional Institute of Postgraduate
Pedagogical Education” of the Zhytomyr Regional Council

**DEVELOPMENT OF THE PSYCHOLOGICAL COMPETENCE OF TEACHERS
IN THE CONDITIONS OF FUNCTIONING OF THE EDUCATION QUALITY ASSURANCE
SYSTEM**

The article examines the development of the psychological competence of teachers in the conditions of the functioning of the education quality assurance system.

The components of his psychological competence are distinguished based on the professional standard of a teacher of a general secondary education institution: the ability to determine and take into account the age and other individual characteristics of students in the educational process; use strategies for working with children that contribute to the development of their positive self-esteem; form the motivation of schoolchildren and organize their cognitive activities; to create a community of students in which everyone feels a part of it, etc.

It is proposed to use such procedures of the education quality assurance system as certification of teaching staff and institutional audit of educational institutions to assess the level of development of the psychological competence of teachers,

Among the stages of teacher certification, the features of independent testing of professional knowledge and skills of certification participants were analyzed, as well as the evaluation of the practical experience of pedagogical workers in providing psychological support to students.

In the institutional audit procedure, the evaluation of the educational and management processes of the educational institution was considered, as well as the verification of the institution's compliance with the requirements of the legislation in the field of general secondary education on issues related to the psychological support of the educational process in the educational institution.

It is emphasized that the generalized information on the level of psychological competence of teachers, obtained in the process of certification of teaching staff and institutional audit of educational institutions, can be the basis for determining the directions of development of psychological competence of teachers.

It is noted that it is advisable to organize the improvement of the psychological competence of teachers in certain areas in the form of education under the advanced training program, seminars, workshops, trainings, webinars, master classes, internships, self-education, etc.

Keywords: development; psychological competence; system; ensuring the quality of education; assessment; institutional audit; certification.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Норма законодавства, що стосується психологічної підтримки освітнього процесу (ОП), вперше з'явилася в Законі України “Про освіту” (1991), у статті 21 якого зазначено, що в системі освіти діє державна психологічна

служба, а психологічне забезпечення навчально-виховного процесу здійснюють практичні психологи.

У Законі України “Про освіту” (2017) психологічні питання розглядаються значно ширше, зокрема в контексті розв'язання проблем організації інклюзивного навчання та запобігання булінгу тощо.

РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ В УМОВАХ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Подальшого розвитку питання психологічної підтримки освітнього процесу набули в Законі України “Про повну загальну середню освіту” (2020), де, крім іншого, в статті 51 зазначається, що не менше 10 відсотків загальної кількості годин підвищення кваліфікації педагога протягом 5 років має бути спрямовано на вдосконалення знань, умінь і практичних навичок щодо надання учасникам освітнього процесу психологічної підтримки.

Водночас, як підтверджує практика, на сучасному етапі в питаннях психологічного забезпечення освітнього процесу існують значні проблеми. Зокрема, в процесі інституційних аудитів (ІА), проведених у 2020–2021 рр. у закладах загальної середньої освіти (ЗСО), встановлено, що в 8,4 % шкіл близько половини учнів не отримують психолого-педагогічної підтримки та не задоволені психологічним кліматом [1]. Однією з причин зазначених проблем, на наш погляд, є недостатній рівень психологічної компетентності вчителів.

Зауважимо, що на сьогодні контроль за освітніми та управлінськими процесами в закладах освіти (ЗО), в тому числі щодо рівня розвитку професійних компетентностей учителів, здійснюється в основному за допомогою процедур системи забезпечення якості освіти.

Відтак дослідження розвитку психологічної компетентності вчителів в умовах функціонування системи забезпечення якості освіти є актуальним і важливим.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми розвитку психологічної компетентності педагогічних працівників в Україні досліджуються достатньо активно. Ці питання аналізували в своїх роботах О. Бакаленко, І. Бех, О. Бондарчук, В. Войтко, Т. Єрмаков, А. Зімянський, О. Казаннікова, Л. Карамушка, О. Кочерга, Н. Коломінський, Р. Кулаков, О. Леонтєв, С. Максименко, Л. Орбан-Лембрик, В. Панок, О. Полуніна, О. Проскура, В. Рибалка, Р. Скульський, Н. Чепелева, І. Шпичак та ін.

Зокрема О. Бакаленко досліджував психологічну компетентність як ключову компетентність сучасних фахівців [2]. Р. Кулаков здійснив аналіз професійного стандарту вчителя та визначив зміст його психологічної компетентності [4]. І. Шпичак розглянув особливості психологічної підготовки керівника освітнього закладу до роботи в умовах соціальних та економічних перетворень [11]. А. Зімянський з'ясував особливості моделі психолого-педагогічного супроводу особистісного розвитку майбутнього вчителя [3].

Водночас роботи з питань аналізу психологічної компетентності вчителів засобами системи забезпечення якості освіти тільки починають з'являтися. Так, О. Пастовенський та О. Вознюк проаналізували проблемні аспекти оцінювання психологічної компетентності вчителя засобами інституційного аудиту тощо [6].

Загалом питання розвитку психологічної компетентності вчителів в умовах функціонування системи забезпечення якості освіти на сьогодні досліджене недостатньо.

Мета статті: проаналізувати розвиток психологічної компетентності вчителів в умовах функціонування системи забезпечення якості освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Психологічна компетентність вчителя є складовою його професійної компетентності, вимоги до якої визначені відповідним професійним стандартом вчителя закладу ЗСО. Компонентами психологічної компетентності вчителя є його здатність урахувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості дітей; використовувати стратегії роботи з учнями для розвитку в них позитивної самооцінки; формувати мотивацію школярів та організувати їхню успішну пізнавальну діяльність; формувати спільноту дітей, де кожен відчуває себе її важливою частинкою тощо [10].

Для визначення рівня психологічної компетентності вчителів доцільно використати такі процедури системи забезпечення якості освіти, як сертифікація педагогічних працівників та інституційний аудит ЗО.

Проаналізуємо використання процедури сертифікації педагогічних працівників закладів ЗСО для отримання інформації щодо рівня психологічної компетентності учителів закладів ЗСО (на прикладі сертифікації вчителів початкових класів). У процесі сертифікації педагогів серед основних процедур виокремимо незалежне тестування учасників сертифікації, що проводиться Українським центром оцінювання якості освіти, а також оцінювання практичного досвіду роботи вчителів, яке організовується Державною службою якості освіти України.

Під час незалежного тестування фахових знань і умінь із надання психологічної підтримки учням оцінюються знання вчителів щодо особливостей психічних процесів у дітей; вікових та індивідуальних особливостей перебування когнітивних процесів у молодших школярів; психолого-дидактичних закономірностей формування в учнів понять, умінь і навичок; методів формування мотивації дітей молодшого віку до успішного навчання; способів формування правильної самооцінки дітей тощо. Крім того, під час сертифікації вчителів оцінюється їхнє уміння надавати психологічну підтримку дітям, зокрема в оволодінні ними навчальним матеріалом; вибирати методи мотивації школярів до успішного навчання; визначати на основі відповідної психолого-педагогічної діагностики рівень їх самооцінки; формувати стратегію навчання, що сприяє виробленню позитивної самооцінки дітей; забезпечувати умови для формування у них позитивної самооцінки тощо [9].

**РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ
В УМОВАХ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ**

Водночас у процесі вивчення практичного досвіду роботи вчителів із надання учням психологічної підтримки оцінюється як вони застосовують методи і прийоми мотивації школярів до навчання; розвивають їхній пізнавальний інтерес; стимулюють їхню активність під час освітнього процесу; організовують освітній процес з урахуванням вікових особливостей школярів; які засоби

зادіюють задля зниження стресового стану в дітей тощо.

Інформацію щодо кореляції складових психологічної компетентності вчителя і фахових знань, умінь і аспектів практичного досвіду вчителів із надання психологічної підтримки учням, які оцінюються в процесі їхньої сертифікації, наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Інформація щодо кореляції складових психологічної компетентності і фахових знань, умінь та аспектів практичного досвіду вчителів із надання психологічної підтримки учням, які оцінюються під час сертифікації

Психологічна компетентність учителя (відповідно до професійного стандарту вчителя)	Сертифікація вчителів закладу ЗСО	
	Фахові знання та вміння з надання психологічної підтримки учням, які оцінюються шляхом незалежного тестування вчителів	Показники критеріїв оцінювання практичного досвіду роботи вчителів
Б1.1. Здатність враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості школярів молодшого віку.	Знання: - особливостей психічних процесів дітей; - вікових та індивідуальних особливостей перебігу когнітивних процесів у школярів; - психолого-дидактичних закономірностей формування в учнів понять, умінь і навичок; - способів і засобів формування в дітей молодшого віку мотивації до навчання; - шляхів формування в учнів правильної самооцінки;	- застосування методів і прийомів мотивації учнів до навчання; - розвиток пізнавального інтересу дітей; - стимулювання учнів до активності в освітньому процесі;
Б1.2. Здатність застосовувати стратегії роботи з дітьми, що сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки.	- обов'язків і повноважень членів команди психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП; - прийомів створення психологічно комфортних умов освітнього процесу; - особливостей формування соціальних і моральних якостей особистості учня. Уміння щодо: - визначення актуальних способів сприймання навчального матеріалу учнями;	- реалізація освітнього процесу з урахуванням вікових особливостей молодших школярів; - використання вправ на зниження стресового стану в дітей;
Б1.3. Здатність забезпечувати мотивацію дітей та організувати їхню успішну пізнавальну діяльність. Б1.4. Здатність формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частинкою.	- вибору способів мотивації дітей до навчання; - визначення рівня самооцінки школярів за допомогою психолого-педагогічної діагностики; - вибору стратегії навчання, що сприятиме формуванню позитивної самооцінки дітей; - створення умов для формування позитивної самооцінки школярів; - визначення психолого-дидактичних закономірностей формування понять, умінь і навичок на уроці; - аналізу результатів спостережень, опитувань, бесід, анкетувань для визначення соціальних і навчальних потреб учнів, зокрема з ООП; - оцінювання змісту навчання і методів організації пізнавальної діяльності дітей.	- врахування індивідуальних особливостей учнів, які отримали психологічну травму внаслідок військової агресії або вимушено переселилися із зони бойових дій; - забезпечення зниження стресового стану в учнів; - врахування змін психології учнів у наслідок воєнних дій.

Варто зауважити, що аспекти діяльності учителів, які оцінюються в процесі сертифікації, досить добре узгоджені з професійними стандартами учителя закладу ЗСО, що видно з таблиці 1.

На основі отриманої в процесі сертифікації вчителів інформації можна визначити рівень психоло-

гічної компетентності учителів закладу ЗСО та виокремити наявні в цьому питанні проблеми. Це може стати основою для визначення напрямів розвитку психологічної компетентності вчителів, зокрема щодо тематики занять за програмою підвищення кваліфікації, питань для стажування, самоосвіти тощо.

**РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ
В УМОВАХ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ**

Для отримання інформації щодо рівня психологічної компетентності учителів закладів ЗСО можна також використати процедуру інституційного аудиту.

Серед критеріїв та індикаторів оцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти, що здійснюється під час інституційного аудиту, є індикатори, які дають змогу визначити рівень психологічної підтримки учасників освітнього процесу. Зокрема, на основі виявлення частки школярів і педагогічних працівників, які вважають освітнє середовище безпечним і психологічно комфортним; частки учасників освітнього процесу, які в разі необхідності отримують у ЗО психологічну підтримку; частки учасників освітнього процесу, які задоволені психологічним кліматом у ЗО, здійснення психологічною службою ЗО системної роботи щодо виявлення, реагування і запобігання булінгу та іншим видам насильства тощо [8].

Крім того, у процесі перевірки дотримання ЗО вимог законодавства у сфері ЗСО під час інституційного аудиту також розглядаються питання щодо належного психологічного забезпечення освітнього процесу в ЗО. Зокрема, перевіряється, чи працює в ЗО команда психолого-педагогічного супроводу для дітей, яким потрібна підтримка в освітньому процесі; чи надаються психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги школярам відповідно до індивідуальної програми розвитку тощо [7].

Інформацію щодо кореляції складових психологічної компетентності вчителя та індикаторів оцінювання рівня надання психологічної підтримки учасникам освітнього процесу і вимог законодавства з питань психологічного забезпечення освітнього процесу, які перевіряються в процесі інституційного аудиту, наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

Інформація щодо кореляції складових психологічної компетентності вчителя та індикаторів оцінювання і вимог законодавства з питань психологічної підтримки ОП, які перевіряються в процесі ІА

Психологічна компетентність учителя (відповідно до професійного стандарту вчителя закладу ЗСО)	Інституційний аудит ЗО	
	Індикатори оцінювання рівня надання ЗО психологічної підтримки учасникам освітнього процесу	Вимоги законодавства щодо психологічного забезпечення ОП, додержання яких перевіряється в ЗО
Б1.1. Здатність враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості молодших школярів.	1.2.1.3. Частка учнів і педагогів, які вважають освітнє середовище безпечним і психологічно комфортним. 1.2.3.3. Психологічна служба ЗО здійснює системну роботу з виявлення, реагування та запобігання булінгу, іншим видам насильства.	13.8. Для учнів, які потребують підтримки в освітньому процесі, в ЗО працює команда психолого-педагогічного супроводу.
Б1.2. Здатність застосовувати стратегії роботи з дітьми, що сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки.	1.2.3.4. Частка учасників освітнього процесу, які мають у ЗО соціально-педагогічну та психологічну підтримку. 1.3.2.1. У ЗО є асистент учителя, практичний психолог, вчитель-дефектолог, інші фахівці для реалізації інклюзивного навчання.	13.9. Учніям відповідно до індивідуальної програми розвитку надаються психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги.
Б1.3. Здатність мотивувати дітей та організувати їхню успішну пізнавальну діяльність. Б1.4. Здатність формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частинкою.	1.3.2.4. У ЗО налагоджено співпрацю педагогів із питань навчання осіб з ООП (створення команди психолого-педагогічного супроводу тощо). 1.3.3.2. ЗО співпрацює з ІРЦ щодо психолого-педагогічного супроводу дітей з ООП. 4.2.1.1. Частка учасників освітнього процесу, які задоволені загальним психологічним кліматом у ЗО.	30.1.8. Зарахування дитини з ООП до інклюзивного класу здійснюється на підставі заяви батьків про зарахування та висновку ІРЦ про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини.

Водночас потрібно зауважити, що частина індикаторів і вимог законодавства щодо психологічного забезпечення освітнього процесу в ЗО недостатньо

узгоджені з показниками психологічної компетентності, визначеними в професійному стандарті вчителя закладу ЗСО, оскільки унормування процедур

РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ В УМОВАХ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

інституційного аудиту відбулося до прийняття зазначених професійних стандартів. Тому доцільно було б ці нормативно-правові акти узгодити між собою.

Узагальнена інформація щодо здатності педагогічних працівників враховувати в освітньому процесі вікові й інші індивідуальні особливості дітей, забезпечувати мотивацію школярів та організацію їхньої успішної пізнавальної діяльності, формувати дружню спільноту учнів [10] тощо може стати основою для визначення напрямів розвитку психологічної компетентності педагогів.

Розвиток психологічної компетентності вчителів за визначеними напрямами може відбуватися у формі навчання за програмою підвищення кваліфікації, семінарів, практикумів, тренінгів, вебінарів, майстер-класів, стажування, самоосвіти тощо.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Наведене вище дає підстави стверджувати, що для оцінювання рівня розвитку психологічної компетентності вчителів у системі ЗСО доцільно використати такі процедури системи забезпечення якості освіти, як сертифікація педагогічних працівників та інституційний аудит закладів освіти.

На основі отриманої у процесі реалізації зазначених процедур інформації щодо здатності педагогів надавати психологічну підтримку учням можна визначити рівень психологічної компетентності вчителів і виокремити наявні в цьому питанні проблеми. Це може стати основою для визначення напрямів розвитку психологічної компетентності педагогічних працівників, зокрема, щодо тематики занять за програмою підвищення кваліфікації, питань для стажування, самоосвіти тощо.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у дослідженні додаткових можливостей оцінювання психологічної компетентності вчителів у процесі громадської акредитації та самооцінювання освітніх і управлінських процесів закладів освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аналітичний звіт за результатами інституційних аудитів 2020–2021. Тенденції якості освітньої діяльності закладів загальної середньої освіти. 2022. URL: https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2022/02/Analytical-report-on-institutional-audit-2020-2021_SQE_SURGe.pdf
2. Бакаленко О.А. Психологічна компетентність як ключова компетентність сучасного фахівця. *Вісник Харківського університету імені В.Н. Каразіна. Серія: Теорія культури і філософія науки*. Харків, 2018. Вип. 58. С. 132–138.
3. Зимянський А. Особливості створення моделі психолого-педагогічного супроводу особистісного розвитку майбутнього педагога. *Молодь і ринок*. 2016. № 5 (136). С. 94–97.
4. Кулаков Р. Психологічна компетентність сучасного педагога: поняття та структура. *Психологія: реальність і перспективи*, 2023. № 20. С. 90–98.
5. Методика експертного оцінювання професійних компетентностей учасників сертифікації. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/88916/

6. Пастовенський О.В., Вознюк О.В. Інституційний аудит навчальних закладів як важлива складова забезпечення якості освіти в Україні. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*. 2022. Вип. 3 (110). С. 30–48.

7. План проведення перевірки додержання закладом освіти законодавства у сфері загальної середньої освіти під час інституційного аудиту. URL: <https://sqe.gov.ua/law/nakaz-derzhavnoi-sluzhbi-yakosti-osviti-102/>

8. Порядок проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-19#Text>

9. Програма незалежного тестування фахових знань та вмінь учителів початкових класів закладів загальної середньої освіти. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/86229/

10. Професійний стандарт за професіями “Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти”, “Вчитель закладу загальної середньої освіти”, “Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>

11. Шпичак І. Психологічна підготовка керівника навчального закладу до роботи в умовах соціально-економічних змін. *Нова педагогічна думка*. 2014. № 2. С. 25–27.

REFERENCES

1. Analytichnyi zvit za rezultatamy instytutsiinykh audytiv 2020–2021. Tendentsii yakosti osvितnoi diialnosti zakladiv zahalnoi serednoi osvity (2022). [Analytical report on the results of institutional audits 2020–2021. Trends in the quality of educational activities of institutions of general secondary education]. Available at: https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2022/02/Analytical-report-on-institutional-audit-2020-2021_SQE_SURGe.pdf. [in Ukrainian].
2. Bakalenko, O.A. (2018). Psykholohichna kompetentnist yak kliuchova kompetentnist suchasnoho fakhivtsia [Psychological competence as a key competence of a modern specialist]. *The Journal of V.N. Karazin Kharkiv National University. Series: Theory of Culture and Philosophy of Science*. Kharkiv, Vol. 58, pp. 132–138. [in Ukrainian].
3. Zymianskyi, A. (2016). Osoblyvosti stvorennia modeli psykholoho-pedahohichnoho suprovodu osobystisnoho rozvytku maibutnoho pedahoha [Peculiarities of creating a model of psychological and pedagogical support for the personal development of the future teacher]. *Youth & market*. No. 5 (136). pp. 94–97. [in Ukrainian].
4. Kulakov, R. (2023). Psykholohichna kompetentnist suchasnoho pedahoha: poniattia ta struktura [Psychological competence of a modern teacher: concept and structure]. *Psychology: Reality and Perspectives*. No. 20. pp. 90–98. [in Ukrainian].
5. Metodyka ekspertnoho otsiniuvannia profesiinykh kompetentnosti uchasykhiv sertyfikatsii (2023). [Methodology of expert assessment of professional competences of certification participants]. Available at: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/88916/ [in Ukrainian].
6. Pastovenskyi, O.V. & Vozniuk, O.V. (2022). Instytutsiinyi audyt navchalnykh zakladiv yak vazhlyva skladova zabezpechennia yakosti osvity v Ukraini [Institutional audit of educational institutions as an important component of ensuring the quality of education in Ukraine]. *Zhytomyr Ivan Franko State University Journal*. Vol. 3 (110). pp. 30–48. [in Ukrainian].
7. Plan provedennia perevirky doderzhannia zakladom osvity zakonodavstva u sferi zahalnoi serednoi osvity pid chas

**“ХРОНІКИ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА” –
ОСВІТНЬО-ПРОСВІТНИЦЬКИЙ ДОВІДНИК
початку ХХ – першої третини ХХ ст.**

instytutsiinoho audytu (2023). [Plan for checking compliance by the educational institution with the legislation in the field of general secondary education during the institutional audit]. Available at: <https://sqe.gov.ua/law/nakaz-derzhavnoi-sluzhb-i-yakosti-osviti-102/> [in Ukrainian].

8. Poriadok provedennia instytutsiinoho audytu zakladiv zahalnoi serednoi osvity (2019). [The procedure for conducting an institutional audit of institutions of general secondary education]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-19#Text>. [in Ukrainian].

9. Prohrama nezalezhnogo testuvannia fakhovykh znan ta vmin uchyteliv pochatkovykh klasiv zakladiv zahalnoi serednoi osvity (2022). [Program of independent testing of professional knowledge and skills of teachers of elementary grades of general secondary education institutions]. Available at: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/86229/ [in Ukrainian].

10. Profesiinyi standart za profesiiamy “Vchytel pochatkovykh klasiv zakladu zahalnoi serednoi osvity”, “Vchytel zakladu zahalnoi serednoi osvity”, “Vchytel z pochatkovoї osvity (z dyplomom molodshoho spetsialista)” (2020). [Professional standard for the professions “Teacher of primary classes of a general secondary education institution”, “Teacher of a general secondary education institution”, “Teacher of primary education (with junior specialist diploma)”]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>. [in Ukrainian].

11. Shpychak, I. (2014). Psykholohichna pidhotovka kerivnyka navchalnogo zakladu do roboty v umovakh sotsialno-ekonomichnykh zmin [Psychological preparation of the head of the educational institution for work in the conditions of socio-economic changes]. *New pedagogical thought*. No. 2. pp. 25–27. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 09.05.2024

УДК 378.091.8:061.2”190/193”

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.303748>

Оксана Ковалишин, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи
Львівського національного університету імені Івана Франка

**“ХРОНІКИ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА” –
ОСВІТНЬО-ПРОСВІТНИЦЬКИЙ ДОВІДНИК
початку ХХ – першої третини ХХ ст.**

У статті проаналізовано “Хроніки Наукового Товариства ім. Шевченка” як важливий довідник освітньо-просвітницького становища початку ХХ – першої третини ХХ ст. у Галичині. Досліджено бюлетень за напрямом освітньо-просвітницької діяльності Наукового товариства ім. Шевченка та взаємодії з організаціями і товариствами. Розкрито допомогу та підтримку Наукового товариства ім. Шевченка науковим курсам, університетській справі. Зосереджено увагу на меценатській діяльності Товариства для української талановитої молоді. Показаний внесок Товариства українським освітнім та просвітнім організаціям і товариствам. Виявлений вплив та взаємодію НТШ з товариством “Просвіта”.

Ключові слова: “Хроніки Наукового Товариства ім. Шевченка; бюлетень; довідник; Наукове товариство ім. Шевченка; освітньо-просвітницька сфера; університет; благодійно-меценатська діяльність; співпраця; “Просвіта”.

Літ. 14.

Oksana Kovalyshyn, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the
General Pedagogics and Pedagogy of High School Department,
Lviv Ivan Franko National University

**“CHRONICLES OF THE SHEVCHENKO SCIENTIFIC SOCIETY” –
EDUCATIONAL GUIDE
the beginning of the 20th – first third of the 20th century**

The article analyzes “Chronicles of the Shevchenko Scientific Society” as an important guide to the educational and enlightenment situation of the beginning of the 20th – the first third of the 20th century in Galicia. The bulletin describes the experience of the activities of the Shevchenko Scientific Society on the way to the realization of scientific, educational, and educational goals.

The “Chronicles” reported on the work of the Shevchenko Scientific Society regarding the establishment of educational courses and university affairs. Since the end of the 19th century, the Shevchenko Scientific Society has been engaged in activities aimed at creating a higher educational environment: it organized educational events, led a delegation to the Diet on this matter, established educational courses, and set up the Ukrainian Secret University.

“Chronicles of the Shevchenko Scientific Society” became an important source for researching the Society’s philanthropic activities in the direction of supporting Ukrainian talented youth. In particular, until the end of the First World